

ne sije, od svoje cene nič ne zgubi, čeravno ga puta prezre in opusti, med tem ko revno zernčice ljulkino iz praha pobere. Pravo ima svojo veljavo, koje ne more zgubiti. To ti bodi v opom, da se ne daš od zasramovavcev pregovoriti, in iz pota pravice spraviti.

Tako stati terden v veri, terden vedno v djanji, vsem nasprotnikom vkljub, to je kerščanska stanovitnost. Iz tega, bratje, tudi za naše življenje kaj posnemimo, kajti tudi mi smo katoličani, bodemo enkrat duhovni, tedaj tudi nam velja, tudi nas zadene in nas še posebno. Predmet je vreden premišljevanja, važen zavolj grozne nevarnosti, v ktere nestanovitnost peljá, zavolj grozečih prepadov, ki omahljivca obdajajo. Premislite tedaj, bratje, tudi vi to in ako bi tukaj manjkalo kaj, iz lastnega blaga dodajte! *Gregorčič.*

K boju med poganskimi in krščanskimi Slovenci.

V letniku 1913 »Zeitschrift für österreichische Volkskunde« je objavil dr. Graber od str. 137. dalje razpravo »Der heilige Mann von Niklai«. (»Die Niklai« se imenuje kotlinasta dolina potoka Bistrica ali Niklai, ki se izliva z leve v Dravo, na Koroškem.) Razprava, ki posega s pomočjo zgodovine in pripovedk v dobo prvega poseljenja Koroške v porimski dobi, je zanimiva sama ob sebi, a za nas važna, ker se dotika i pokristjanjenja Slovencev ter bojov med poganskimi in krščanskimi Slovenci, torej dogodkov, ki tvorijo ozadje v »Krstu pri Savici«. Dotični odstavki se nahajajo zdržema od str. 153. dalje.

Posebno zanimiva je pripovedka, zabeležena na str. 154. do 158. Glasi se tako: Blizu tam, kjer železnica prestopi reko Möll, stoji stara Magdalenska cerkva. Že v prastari dobi so tu rastle tri lipe, ki so se vedno dosajale z mladimi; tako obdajajo tudi še dandanes cerkvico tri lipe — mi-kavna slika! Ne daleč odtod so tri rupe, ki jih imenujejo »krvave rupe«. Tu so se vršili zadnji hudi boji med poganskimi Slovenci in kristjani. Poganov je bilo toliko pobitih, da so se rupe napolnile s krvjo. Slovenski svečenik pogan pa je prorokoval: »Kadar se bodo lipe trikrat posušile in bodo zopet vzbrstele, tedaj se bo slovenski narod združil in bo Nemce potolkel, da se bodo rupe zopet napolnile, a z njih krvjo!«

Vsi pa, ki so padli in so tu pokopani, bodo enkrat iz grobov vstali, in zopet se bo vnel hud boj. Ta boj bo, tako pravijo ljudje, strašen; kajti če se duhovi bore, tedaj ni več daleč sodnji dan.

In res! Skozi Sachsenburg, Möllbrücke in druge ondotne kraje se prikazujejo v polnočnih urah neznanski vojščaki v temni, starinski opravi in izginejo namah pod zemljo. Grozno pa je vselej zvečer pred sv. Rupertom (23. septembra); tedaj se sliši iz tal rožljanje konj; o polnoči pa pribuče po poljih in po zraku divje, kosmate postave v neznani opravi, na vrancih, s plamenečimi sulicami v rokah. To so divji »poganski jezdec« (»Heidenreiter«).

O njih se pripoveduje med ljudstvom tako-le: Sv. Rupert je prišel tudi na Koroško, kjer so poganski svečeniki malikom še človeške žrtve darovali. Ustanavljal je cerkve, širil krščansko vero in

kmalu so nehale človeške žrtve; pričelo se je novo, prosvetno življenje. Ko pa je svetnik odšel v druge kraje, razširjevat krščansko vero, so skušali pogani seme krščanstva zopet zatreti. Vzdignili so se proti kristjanom, poklali so jih in razrušili cerkve. Vrnivši se, je našel sv. Rupert krščanstvo poraženo. Le malo kristjanov je bilo še ostalo in ti so se skrivali pred pogani v gozdovih in jamah. Te je zbral. Z zasmehom so zrlji pogani na to peščico kristjanov in

so besno planili na nje. A čudo! Pok in polom nastane vsepovsod, nebo se zatemni, po zraku svigajo strele in grom stresa zemljo; pod drvečimi pogani pa se odpre zemlja in jih požre. — Tako so bili kristjani rešeni. Kadar na večer pred sv. Rupertom burja razsaja in se temni oblaki pode po nebu, tedaj vstanejo »poganski jezdeci« iz grobov in jašejo po zraku; tako love kristjane. — Gorje mu, ki bi si na tak večer upal iz hiše!

Dr. T.

Beležke.

Dr. Josip Valjavec, D. S. je priredil italijansko-slovenski Slovar (Ljubljana 1914, Katoliška Bukvarna). Slovar je skrbno urejen in bo prav poraben. Nima sicer vseh znamenj, ki jih rabijo za razločevanje laških samoglasnikov (taška znamenja bi bila delo zelo podražila), a to mu ne bo posebno v kvar, saj itak rabimo slovarje bolj »na oči«. Kdor hoče tuji jezik govoriti, mora v tuje kraje iti! — Dr. Fr. Kotnik je napisal marljivo sestavljeno študijo o doslej skoraj nepoznanem koroškem slovenskem pesniku Andreju Drabosnjaku (Andrej-Schuster Drabosnjak. Maribor 1913. Ponatis iz Časopisa. Str. 20). — Naš rojak dr. Niko Županič je za zadnje balkanske vojske proučeval antropologijo balkanskega izтока in objavil zanimivo tako študijo o

pontijskih Bolgarih (Pontijski Bugari, Beograd 1913. Ponatis iz »Prosvetnega Glasnika«). — Zbirke slovenskih povesti, ki jo urejuje prof. Iv. Grafenauer, je izšel 2. zvezek z izbranimi spisi iz Erjavca: Hudo brezno in drugi spisi. (Ljubljana 1913, Katoliška Bukvarna.) — Izšlo je poročilo deželnega muzeja Rudolfinum v Ljubljani za l. 1911 in 1912. — Društvo slovenskih katehetov je izdalo »Kateheze za prvence«. — Izšla je Ozvaldova Psihologija za srednje šole. (Založil zavod sv. Stanislava.) — Biskup dr. Iv. Šarič je priredil jako lepo francosko delo »Rayons Eucharistiques« v hrvaščini (»Zdravo Tijelo Isusovo«) in želi, da bi je kdo, morda po njegovi knjigi, priredil tudi za Slovence.

Glasnik »Leonove družbe«.

Nov redni član: Dolinar Ivan, župnik v Šmarjeti pri Velikovcu.